

TORONTÁL

Ára: 75 para	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel. Bečkerek, Obiljeva (Zápolya) u.1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:	Ára: 75 para
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Bečkerek		Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	

A demokraták sürgetik a főispáni kinevezéseket.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, nov. 12.

A demokrata képviselői klub tegnap ülést tartott, amelyen Davidovity Ljuba elnök ismertette a kormányválság ügyében Pasityval folytatott tárgyalásait. Együttal közölte a klubbal annak a bizottságnak névsorát, amelyet Pasity a radikális részről összeállított. A klub ezután a hadikárpótlásról és a hadirokkant törvényről tárgyalt, anélkül azonban, hogy effektív határozatot hozott volna. A főispáni kinevezések tárgyában úgy döntöttek, hogy szorgalmazni fogják ennek mielőbbi megtörténését.

Döntés előtt Gyorgye herceg ügye.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, nov. 12.

Tegnap délután négy órakor az udvari tanács Gyorgye herceg ügyében ülést tartott. A minisztertanács megbízottja átvette áttanulmányozás végett az egész anyagot és a napokban javaslatot fog a tanács elé terjeszteni.

A „Politika” szerint Pasity miniszterelnök azt javasolja, hogy a bélyei birtokon lévő volt Friedrich-kastélyt adják át Gyorgye hercegnek, mely megfelelő kényelmet nyújtana neki.

Az amerikai bankárkonferencia.

„Torontál” tudósítójának távirata.

Páris, nov. 12.

Morgan amerikai bankár Londonból Párisba érkezett és érintkezésbe lépett a jóvátételi bizottság tagjaival. A megbeszélések eredményétől függ, hogy a jóvátétel és külföldi hitelnújtás kérdésében megtartják-e Morgan elnöklése alatt az új bankkonferenciát. Morgant a berlini tárgyalások menetéről Jenks fogja informálni, aki szakvéleményeivel nagy szerepet játszott Berlinben. Morgan így a konferencia előtt tiszta képet nyer a helyzetről. Az új kongresszus főcélja a márka stabilizálása.

Megszavazták a hadügyi póthitelt.

Zárt ülés a szkupstinában.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, nov. 12.

A szkupstina szombaton este zárt ülésben tárgyalta a hadügyminiszteri póthiteljavaslatot, amelyben Pésity tábornok hadügyminiszter katonai beruházási célokra nyolcszáz millió dinár megszavazását kéri. A pénzügyi bizottság a javaslatot pénteken áttanulmányozta s nagy szavazattöbbséggel elfogadta és az ügy sürgősségére való tekintettel még aznap átküldötte a jelentéssel együtt a képviselőháznak. Az előzetes, minden részletre kiterjedő vitának tudható be, hogy a nemzetgyűlésen nem váltott ki hosszabb megbeszéléseket.

Az ellenzéki szónokok valamenynyien a javaslat ellen foglaltak állást. Ninesity dr. külügyminiszter védelembe veszi a hiteljavaslatot és megszavazását kéri. Elmondotta, hogy a pénzügyi bizottságban már részletesen ismertette az okokat, melyek feltétlenül megkövetelik, hogy

az állam védelméről gondoskodjanak. A beszerzendő felszerelések különben is csak a normális szükségletet fedezik. A nyolcszáz millió dinárra azért van éppen most szükség, mert a külpolitikai helyzet azt egyenesen megkívánja.

Pasity felszólalásában rámutatott, hogy néhány állam nem tartja be a békeszerződés rendelkezéseit. Szükséges tehát, hogy mi, akik a békeszerződések megtartásához ragaszkodunk — mondotta Pasity — országunk védelmére kellőképpen felszereljük hadseregünket.

Este tíz órakor szavazás alá bocsajtották a hiteljavaslatot. A szkupstina száznegyvenhat szavazattal huszonnyolc ellenében elfogadta a pénzügyi bizottság előterjesztését.

A holnapi ülés napirendjére a hadikárpótlásról szóló törvényt tűzte ki a házelnökség.

Elvben elfogadták a tisztviselői törvényt.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, nov. 12.

A törvényhozó bizottság plénumai ülésén a tisztviselői törvényvel foglalkozott. Az értekezleten sok szó hangzott el a törvény ellen, mert az ellenzék minden rendelkezésében hibát látott. Berity klerikális képviselő például azt állította, hogy a kormány szabadkezet akar magának biztosítani azért, hogy a tisztviselőket még a választás előtt saját tetszése szerint elhelyezhesse. Ugyancsak a törvény ellen beszélt Lázity földműves-párti és Gyonovity köztársasági. A szónokok sorát Trifkovity Márko törvényegységesítő miniszter zárta be, aki a támadásokra válaszolva igyekezett hallgatóságát meggyőzni a tisztviselői törvény szakaszainak helyességéről. Ez ugylátszik sikerült is neki, mert a szavazással az ő pártja lett győztes.

A törvényhozó bizottság a tör-

vényjavaslatot tizennyolc szavazattal tíz ellenében elvben elfogadta. A javaslat részletes vitáját holnap kezdi meg a plénum.

Belháboru a Raditypártban.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, nov. 12.

Az utóbbi napokban Radity pártjában nyílt szakadás állott be. A pártban az intellektuellek zagrebi konferenciájából kifolyólag támadtak az egyenetlenségek, amelyek annyira elmérgesedtek, hogy Radity hiveinek egy része Drinkovity dr.-ral az élén, kivált a blokkból. Drinkovity hír szerint Beogradba jön, ahol érintkezésbe lép az összes parlamenti pártok képviselőivel. Tárgyalásai főleg információs célúak, mert egyet-mást akar megtudni a kormányválságról és a külpolitikai kérdésekről. Vele együtt jön Laginja volt horvát bán, aki Ninesityvel fog tárgyalni az olaszokkal való tárgyalások eredményéről.

Lemond az igazságügyminiszter?

Konfliktusba keveredett a törvényhozó bizottsággal.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, nov. 12.

A törvényhozó bizottság szekciója tegnapi tüzte ki a bírókról és ügyvédekről szóló törvényjavaslat megtárgyalását. Az ülésre meghívták Markovity Lázár dr. igazságügyminisztert, hogy magyarázatot adjon egyik-másik rendelkezés céljáról. Az igazságügyminiszter azonban az udvari tanácsban vett részt s így nem mehetett el az értekezletre. Gyonovity képviselő utján azonban megkérte az alosztályt, hogy halassza el másnapra az ülést. A szekció határozatképpen kimondta, hogy a kérelmet nem teljesíti és az összehívott gyűlést megtartja.

A törvényhozó bizottság szekciója hosszú vita után úgy határozott, hogy a törvényjavaslat elvetését fogja javasolni a plénumnak. A bírókérdést ugyanis a bíróságok átszervezéséről szóló törvény alapján is rendezhetik s így feleslegessé válna az új törvény meghozatala. Ami pedig az ügyvédekről szóló rendelkezéseket illeti, a szekció az ügyvédi gyakorlatra előirt időt túl hosszúnak találja.

Hír szerint Markovity dr. igazságügyi miniszter a határozat miatt elégedetlenségét fejezte ki. Politikai körökben nagyban pertraktálják az esetet s azt állítják, hogy Markovity dr. levonja a konzekvenciát s távozik helyéről.

A tengerszorosok ellenőrzése.

„Torontál” tudósítójának távirata.

Páris, nov. 12.

Poincaré francia miniszterelnök pártja vacsoráján tegnap beszédet mondott, amelyből a párisi lapok azt következtették, hogy Anglia a keleti kérdésben új követeléseket támasztott a nagyentente többi tagjaival szemben. A követelések hír szerint a tengerszorosok ellenőrzésére vonatkoznak.

A „Temps” értesülése szerint az angolok nem mennek el a lausannei konferenciára, hogyha az olaszok és a franciák az újabb követeléseket nem teljesítik.

A magyar fascistákat letartóztatták.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, nov. 12.

A magyar belügyminiszter utasította Budapest rendőrfőkapitányát, hogy hallgassa ki Poor János és Hornyánszky Zoltán magyar fascistavezérek, Andrejka dr., a főkapitány helyettese a két fascistavezért tegnap Kecskemétről Budapestre hozta és az esti órákban kihallgatta. A kihallgatásról a rendőrség nem adott ki hivatalos közlést. Beavatott körökben valószínűnek tartják, hogy a letartóztatottak ellen szigorú rendőrségi eljárást indítanak.

Andrejka dr. ma délelőtt a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy a rendőrség a fascista szervezkedést a legerélyesebben megakadályozza. Röpecédulákat és más iratokat a rendőrség nem talált, mivel az agitáció előszóval folyik. A fascistáknak a publikált programjukon kívül titkos programjuk is van, amely a rendőrség kezébe jutott. A titkos program szerint, több jelenlegi meg nem felelő minisztert meg kell buktatni. A legitimizmus is a titkos program pontjai közé tartozik. A fascisták az ébredőkkel nem állnak összeköttetésben.

Budapest, nov. 12.

A magyar minisztertanács tegnap éjjel ülést tartott, amelyen kimondta, hogy a kivételes hatalom alapján kiadott összes rendeletek decemberben érvényüket veszítik. A miniszterelnök kijelentette, hogy ha az intézkedések valamelyikét fenn akarnák tartani, azt a törvényhozás elé kell terjeszteni. Az így kezelt törvényjavaslatokkal foglalkozott a minisztertanács.

Az angol politika.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

London, nov. 12.

A konstantinápolyi események az angol választásokra is jelentős hatással voltak. Az országban általános a vélemény, hogy a politikai helyzet a megejtett választásokkal nem nyer megoldást. Lloyd George az új krízisben energikus politikájának az igazolását látja. A volt miniszterelnök ellenesei a törökök iránt engedékenységet akartak tanúsítani, aminek az lett a következménye, hogy most túlzott követelésekkel állnak elő, sőt azok szankcionálását be sem várva, önhatalmulag és erőszakosan új helyzeteket teremtenek, amelyekhez a szövetségesek hozzá nem járulhatnak.

A keresztény szociálisták új választásokat akarnak provokálni.

A Torontalm. (Bánáti) Magyar Közművelődési Egyesület közgyűlése.

Az egyesület első idej. matinéje. — A magyar népdal fejlődése.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskerék, nov. 13.

A Torontalmegyei (Bánáti) Magyar Közművelődési Egyesület folyó hó 12-én tartotta meg idej. rendes közgyűlését a becskeréki kaszintóársulat nagytermében. A termet zsúfolásig megtöltötték az egyesület tagjai és az érdeklődő közönség, amely részben a közgyűlésre, részben pedig az egyesület idej. matiné-sorozatának első előadására gyűlt egybe. A közgyűlés lefolyásáról alábbi tudósításunk számol be:

Dr. Haidegger Lajos egyesületi alelnök nyitja meg a közgyűlést és üdvözlöi a szépszámu közönséget.

Dr. Mara Jenő titkár felolvassa az igazgatóság jelentését az egyesület múlt évi működéséről, amely részletesen beszámol a tavalyi munkásságról, az egyesület ingyenes könyvtáráról, a tavalyi matiné-sorozatról, a továbbképző tanfolyamról, valamint az egyesület vidéki fiókjainak szervezéséről.

A jelentés kapcsán dr. Vincze Erő egyesületi igazgató szólalt fel és a következőket mondotta:

Engedjék meg, hogy a most felolvasott igazgatósági jelentéshez, egyesületünk hagyományaihoz híven néhány szót fűzzek az elmúlt év tanulságairól és a jövő kilátásairól. Amidőn hagyományainkra hivatkozom, a jogcímet erre egyesületünk közel negyvenesztendősi működése adja meg. Ezen idő alatt hol több, hol kevesebb eredményt értünk el, de alapvető célunkat sohasem tévesztettük szem elől. Azt, hogy a még szunnyadó kulturális igényeket felébresszük, a meglévőket pedig kielégítsük s mindmagasabb színvonalra emeljük.

E hagyományokhoz hívek maradtunk az elmúlt esztendőben is, amidőn három esztendői kénytelen hallgatás után újjáéledve, ismét megkezdettük működésünket. Az igazgatósági jelentés adatai és felsorolásai keretét alkotják munkánknak. E keretet, a lüktető élet valóságával kitölteni, tartalmát kimélyíteni, gazdagítani, ez volt s a jövő évben is ez lesz célja törekvéseinknek.

Nyilvánvaló, hogy a megváltozott viszonyok munkánk módszerét és eszközeit lényegesen befolyásolják. Természetes az is, hogy bizonyos adottságok, melyek azelőtt rendelkezésünkre állottak, ma hiányoznak. De az már nem természetes, hogy sajnosan kell nélkülöznünk, legalább ma még, munkánk sikerének egyik lényeges elemét, a magyar közönség egységes, erőteljes támogatását.

Sietek kijelenteni, hogy e megállapítás semmiképp sem vonatkozik Nagybecskerek város lakosai, megértő s a kultura szükségességétől áthatott közönségére. Itt az a magas kulturális színvonal, az a kultúrérzés, mely e városnak már nagyanyaink korában is kiváltsága volt, a megváltozott viszonyok mértékét alkalmazva ma is fenáll. De mint, a vidéken, a megye magyar falvainak javarésztében, ahol az év folyamán megfordultam, ha találkozunk is lélekemelő jelenségekkel, sok helyütt fájdalmasan kell nélkülöznünk, ha nem is az együttérzést, mert ez

valóban tulságosan keserves lenne, s hál' Istennek erről nincs is szó, de az együttműködés bátorságát.

Pedig a hatóságokkal szemben nem tehetünk kifogást. Sehol sem górdítottak akadályt utunkba, sőt vezető helyeken és néhol a periferiákon is jóindulattal voltak irántunk. És mégis. Embereink jórésztben tartozkodók, félnek. Attól tartanak, hogy a hatóságok utólag talán mégis rossz néven találják venni, hogy magyar szervezetbe beléptek.

Ezen mentalitással meg kell küzdenünk. S ha programról van szó, úgy első sorban e küzdelmet kell annak tekintenünk.

Meg kell értetnünk, hogy senkit azért hátrány vagy kár nem ér, nem érhet, ha magyarságát azzal is vallja, hogy a nemzeti közművelődés szolgálatába szegődik. Meg kell magyaráznunk, hogy a kormány, amidőn egyesületünk alapszabályait jóváhagyta, ezzel a ténnyel céljait jogosnak ismerte el és működését védelme alá helyezte. Nyilvánvalóvá kell tennünk, hogy azon se hatóság, se magános, sem szomszéd, sem koma, sem senki fenn nem akadhat, ha a magyar sajtó nyelvvel és kulturájával kíván élni. Hogy ezt rendjén valónak, minden sok magyarázgatás és indokolás nélkül magától értetődőnek tartja mindenk. E felvilágosító munkában, e légkör megteremtésében számítunk valamennyiük valóságos, tetteges közreműködésére t. Hölgyeim és Uraim!

De szükségünk van kiválóképen a sajtó támogatására. S itt elsősorban a nagy olvasóközönséggel rendelkező bácskai sajtóra gondolok, amelynek képviselőit itt üdvözölhetjük körünkben. Az a szuggesztív hatás, melyet a sajtó azzal gyakorol, hogy nap-nap mellett bevési olvasói elméjébe az általa képviselt eszméket, e téren is meg kell, hogy teremje gyümölcseit, amint nem egy kérdésben már meg is termette. Ha most t. vendégeinket és az általuk képviselt bácskai sajtót aposztrofáltam, ne méltóztassanak azt a mi Torontálunkkal szemben csuf hálátlanságnak bélyegezni. A Torontál egyesületünk érdekeit, céljait már alapítása óta, nemzedékeken át annyira hűséggel és szeretettel szolgálta, hogy velünk szinte egybeforrított és őt, a Torontált már nem is tekintjük rajtunk kívül állónak.

Tisztelt közgyűlés! A Bácskáról szólva, szabadjon még egy gondolatot érintenem, melyet talán a bácskaiakkal közösen valósíthatnánk meg. Gondoljunk arra, hogy ha az a félmillió magyar, aki itt a Vajdaság területén él, közvetlen érintkezésbe kerülne egymással bármilyen kulturális szervezkedés formájában, micsoda eredményeket érhetnének meg. Lehetetlen, hogy annak jótékony hatását ne éreznők meg elsősorban mi, magyarság szempontjából gyengébb Bánát, hogy ne éreznék az egész magyarság és hogy ne éreznék meg az egész állam. Az állam, amelynek érdeke, hogy kulturája minél gazdagabb legyen s mely valóban nem zárkóztatik el attól, hogy a magyar kultura termékenyítő erejét a maga számára igénybe ne vegye.

Tisztelt hölgyeim és uraim!

Befejezem mondani valóimat, csak még egyet kívánok ismételtlen leszögezni:

Mi magyar nemzeti kisebbség, becsületos lojalitással alkalmazkodunk azon feltételekhez, melyek között élnünk kell. Mi tiszteletben kívánjuk tartani az állam nyelvét s annak minden törvényes előjogát. Mi tiszteletben kívánjuk tartani az állam jellegét adó szerb és a hozzánk hasonlóan nemzeti kisebbséget képező német testvéreink kulturáját. Hisz ez az a terület, hol legközelebb férhetünk egymás lelkeihez, ahol legkönnyebben megérthetjük egymást.

De bármennyi tárgyilagossággal, bármennyi rokonszenvvel kísérjük is a testvéreink kulturális munkáját, újra meg újra lelkünkbe kell vésnünk, hogy tul minden tárgyilagosságon jogosult, sőt kötelező azon szent elfogultság, amellyel a saját kulturánknak s e kultura kifejezőjének, nyelvünknek tartozunk. Az egyházak megkövetelik hűveiktől, hogy hitüket cselekedeteikben is vallják Nekünk, a magyar kultura és nyelv hitvallóinak is cselekednünk kell és nem szabad visszarriadnunk az áldozatótól sem.

Dr. Vincze Erő szavait a közgyűlés nagy tetszéssel kísérte, majd áttértek a múlt évi zárszámadás és idej. költségvetésre, amelyeket a közgyűlés az előadó előterjesztése szerint elfogadott.

Az igazgató-választmányba az eltávozott tagok helyére ejtették meg ezután a választásokat, amelyek eredményeképpen az egyesület igazgatójává a közgyűlés Marton Andort választotta meg, az igazgató-tanácsba pedig beválasztották Burget József, Gyenes Viktor, Gallus György, Stern Lázár, Kovalesik János, Graszl Ferenc és Almássy Elek.

A közgyűlés hozzájárult az igazgató-választmány előterjesztéséhez, a tagsági díjak felemelésére vonatkozólag és egyhangulag kimondta, hogy az eddigi 5 dinár helyett 10 dinár évi tagsági díjat szed 1923 január elsejétől kezdődőleg.

A tárgysorozat ezzel kimerült, mire dr. Haidegger Lajos elnök be-rekesztette a közgyűlést.

A matiné.

A közgyűléshez kapcsolatosan rendezte a Közművelődési egyesület idej. első matinéjét, amelynek tárgyát a magyar népdal fejlődése képezte. Juhász Ferenc rendezte meg, állította össze ennek az előadásnak anyagát és minden részletében olyan munkát végzett, amivel tiszta, igaz művelvézetet szerzett a nagyszámu hallgatóságának. Mély gondolatokkal teli színes tanulmányát, amelyet zene- és éneketételekkel illusztráltak, a közönség mindvégig nagy érdeklődéssel hallgatta és lelkesen ünnepelte úgy Juhászt, mint a zenei illusztrálást végző énekeseket és zenészeket. Fűhl Nándorné és Spira Károly énekszámai, Gilde Vendel tárogatószólói, Láng Imre hegedűjátéka és a Weninger József karnagy vezetése alatt működő énekkar betétszámái kiváló formában tették érzékelhetővé az előadásban bemutatott egyes fejlődési fokozatait a magyar népdalnak. A közönség igaz gyönyörűséggel hallgatta a régi, szébbnél-szebb magyar melódiákat és az előadás egész folyamata alatt lelkesen ünnepelte úgy az előadó Juhász Ferencet, mint a többi szereplőket.

Házasságrejkövité 10 óráko Kikindar. helyett)

A vasu gradból lekedésügot küldö megrende szükségese

Ki les

aki meg lelki élet amikor já biljával. len szava meg kua tettem gy kmplikatam a le „szekszert gyomorromérték. jában. Me fiam es a nem évtiz vannak. a nagy vi gebbek le nőttek a llyen k lalva, a g lenek volt ami másk volt. A fe lalkozás f gyerekek nyek mia tak előre rén. Most hogy me tapasztala tömet.

nyujtani aligha, m később se möket rak ember ne de legkeve igazságszo zisben. M csak elér általános világra. M ezek az er zeusi arca járjanak. az en gye játszik a ahogy ins sokat. és átmenni. vizumot a

Diák-har ter, a kivá művész m fél 4 iz é tanulók ré termében

Dragolyut elfogott eg nagy zsabl gykezett rendőrség. Rádának h szabó inas mat, mint buzát Milo reskedőnet rősmarty) további va suhang. Harmadik nap szint A buzát

HIREK

Házasság. Fischer Hannus és Andrejkovits János f. hó 14-én d. e. 10 órakor házasságot kötnek Vel. Kikindan. (Minden külön értesítés helyett)

A vasutasok egyenruhája. Beogradból jelenti tudósítónk: A közlekedésügyi minisztérium bizottságot küldött Csehszlovákiába, hogy megrendelje a vasutasok részére szükséges egyenruhákat és cipőket.

Ki lesz az.

aki meg fogja írni — a mai gyerek lelki életét? Elnézem a kis fiamat, amikor játszik magában az autóbilijával, a kis vasutal és érthetetlen szavakat motyog magában. Én még kukoricaesutkával helyettesítettem gyerekkoromban ezeket a szimplikált játékokat és akkor voltam a legboldogabb, ha egy ezüst „szekszerlit” kaptam, amelyért két gyomorrontás ára krumplicukrot mértek a Riglerék fahéjszagu boltjában. Megdöbbenve látom, hogy a fiam és az én gyerekkorom között nem évtizedek, hanem évszázadok vannak. Mi ezre se vettük, hogy a nagy világegésben a gyerekek öregebbek lettek, mint mi. Mig a felnőttek a lövészárkokban és egyéb ilyen kulturhelyeken voltak elfoglalva, a gyerekek fájdalom, kénytelenek voltak mindazzal foglalkozni, ami máskor az apa vagy anya dolga volt. A felnőttek az egyoldalú foglalkozás folytán elmaradtak, míg a gyerekek a kényszerítő körülmények miatt óriási ugrással haladtak előre — az élettapasztalatok terén. Most már csak az a kérdés, hogy megérték-e ezek az élettapasztalatok azt a sok ártatlan bűnöt, amelyet a gyermekkor nyújtani tud? Azt hiszem, hogy aligha, mert az élet ezek számára később sem fog fölös számban örömeiket raktáron tartani. A modern ember nem igen hisz már semmiben, de legkevésbé a régi görög drámák igazságszolgáltatásában a: — nemzisben. Mégis talán valami csapás csak eléri azokat, akik miatt ez az általános lelki nyomor rászakadt a világra. Mégis csak lehetetlen, hogy ezek az emberek továbbra is fari-zetsi arccal, rablott vagyonokkal járjanak, fölemelt fejjel — mikor az én gyerekek, aki három éves, játszik a kis vonattal, és hallom, ahogy instruálja a láthatatlan utasokat: „és nem lehet vizum nélkül átmenni, mert csak aki kapja a vizumot a bácsitól, az átmehet”. J.

Diák-hangverseny. Sztojanovity Péter, a kiváló zeneszerző és hegedűművész ma, hétfőn délután fél 3-tól fél 4-ig és 4-től 5-ig a becskeréki tanulók részére a gimnázium tornatermében hangversenyt ad.

Korán kezdő a lopást. Maletity Dragolyub rendőr tegnapelőtt éjjel elfogott egy suhancot, aki ménkü nagy zsákkal a hátán elkezeredetten igyekezett előretolni. Felvitte a rendőrségre, ahol kiderült, hogy P. Rádának hívják, Kocsis Endre férfinévű inasa s hogy a zsák tartalmát, mintegy negyven kilogramm buzát Milovanov Sándor gabonakereskedőnek Vojvode Bojovitya (Vörösmarty) utcai raktárából lopta. A további vallatásnál azt is bevallotta a suhanc, hogy ez a lopása már harmadik eset, mert előtte való két nap szintén elvitt egy zsákkal. A buzát kilogramonként másfél

dináros árban eladta. A rendőrség a fiatal tolvajt letartóztatta és az orgazda után is vizsgálatot indított.

A Bácsági Gyáriparosok Szövetsége. A becskeréki gyáriparosok tegnap délelőtt 11 órakor ülést tartottak a Lloydban Hübseh Bernát cukorgyári igazgató elnökele alatt, amelyen elhatározták, hogy belépnek a gyáriparosok országos szövetségébe. A gyárosok egyúttal elhatározták, hogy megalakítják a gyáriparosok országos szövetségét és a grémium fel fogja hívni az összes bácsági gyáriparosokat, hogy lépjenek be a BGYSz-be.

Az SHS állam a lausannei konferencián. Beogradból jelenti tudósítónk: Rakity szófiai szerb követ tegnap Lausanneba utazott, ahol részt vesz a keleti békekonferenciára november 13-iki megnyitóján ünnepségén. A konferencia voltaképpen csak az angol választások után, november 20-ikán kezdődik. Az SHS delegáció többi tagjai Nincsity és Markovity dr. folyó hó 18-án utaznak el Lausanneba.

Már megint a rokkantak. Beogradból jelenti tudósítónk: A rokkantak főszövetsége esütörtökön tiltakozó gyűlést rendez Beogradban, amelyen tiltakozik az ellen, hogy a kormány oly törvényjavaslatot ad át a törvényhozó bizottságnak, amely a szociálpolitikai miniszter a rokkantak meghallgatása nélkül szövegezett meg.

Leányzöktetés Melencén. Szombaton délelőtt a becskeréki törvényszék büntető tanácsa leányzöktetési bűnyben ítélkezett. A vádlottak: Bibin Bózsó és Crvenyakov Pera voltak, akik a vádirat szerint a múlt évben Melencén egy lakodalmon megsöktették P. Mária 17 éves hajadont. A bíróság mindkét földmivest bűnösnek találta és a személyi szabadság megsértése címen egyenkint hat-hat havi börtönre ítélte őket.

A monarchia államadosságának felosztása. A Wienben működő és a régi monarchia államadosságait felszámoló bizottság az államadosság fizetésének harminchat százalékat Magyarországra, harminchat százalékat Ausztriára és huszonnyolc százalékat az utódállamokra kirota.

Atutalásokat és csekk kiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár, valamint a többi külföldi piacra újból eszközöl a Nagybecskereki Takarékpénztár, Veliki Beeskerek, Korona-szálló épület. Telefon: Pénztár 16. — Vezérigazgató 52.

Értesitem eddigi tisztelt rendelőimet és a szabóságom iránt érdeklődőket, hogy a mai nehéz viszonyok mellett kénytelen voltam — kisebb rezszel akarván dolgozni — az Aleksandrova-utcai üzlethelyiséget feladni és csak az ugyanazon (volt Eisenstädter-féle) házban lévő műhelyemet tartom meg. Ennek bejárata a Pupinova-utca 4-ik szám alatt van, vörös téglakerítésű ház. Mivel így kiadásaim tetemesen esőkkentek, módomban lesz megbízóimat olcsóbban kiszolgálni és bizalmukat kiérdemelni. Tisztelettel Toth József.

Csillárokat, orvosi műszereket és minden egyebet nikkelez és galvanizál Krausz, Veliki Beeskerek. Telefon 329.

Megdráguít a mulatás.

Felemelték az engedélyek árát

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, nov. 12.

Beeskerek sohasem volt híjján a mulatós és mulatozni vágyó embereknek s ha arról volna szó, hogy melyik hasonló nagyságu kisvárosnak van éjjeli élete, úgy bátran rámondhatjuk, hogy Beeskereknek igenis van. Amióta a „licenc” című boldog engedélyt kitalálták és életbe léptették, muzikaszótól hangosak sokszor még korán reggel is a helybeli kávéházak. A vendégek pedig vigan mulatnak hajnalig az ital boldog gondtalanságában, kijelőléte, ki nyomoruságból.

A városi tanács szombati tanácsülésén új jövedelmi forrásról gondoskodott, még pedig a mulatók bérére. Elhatározta ugyanis a tanács, hogy mint más városban, Beeskereken is jelentékenyen felemeli a licenc árát. Eszerint tehát éjjelután egy órakor pontban záróra van a kávéházakban, ha pedig a tulajdonos továbbra is nyitva tartja üzletét, engedélyt kell erre kiváltania. Eddig az engedély ára mindössze néhány dinár volt, a jövőben azonban már jelentékenyebb összeg. A tanács úgy döntött, hogy a licenc ára a jövőben kétszázötven dinár lesz. Tánemulatságok, előadások rendezői, ha az egy órán túl tart, száz dinárt fizetnek. Az új rendszerről szóló utasítást tegnap megküldötték az érdekelteknek s így a rendelet tegnap, vasárnap már érvénybe is lépett.

Az új jövedelmet a város a rendőrségi és szegényházi alap javára fordítja.

Az új községi szabályrendelet.

Beeskerek, nov. 12.

Vettük a következő levelet, amelyet a közérdekre való tekintettel közlünk le: A „Torontál” 253. számában „Uj községi szabályrendelet készül” cím alatt megjelent közleményre néhány felvilágosító megjegyzést kívánok közreadni Szerkesztő ur szives engedelmeivel, nehogy a téves közlemény alapján téves közvélemény alakuljon ki.

Az említett közlemény szerint eddig az volt a szabály, hogy azon tisztviselőknek, akik más közhivatalból léptek a város szolgálatába, beszámították a más hivatalnál eltöltött szolgálati időt a nyugdíjba. Emiatt a városnak nem egyszer nagy kiadásai voltak anélkül, hogy valaha is ellenértékképpen megfelelő erők munkát kapott volna az illetőtől. Ezen beállítás téves és nem fedi a valót. Az idevonatkozó szabályrendelet rendelkezés magyarázata és értelme a következő:

Az 1912. évi városi törvény kötelezi a városokat, hogy nyugdíjintézményt létesítsenek, ahol ez még nincs meg. Egyben kimondja a törvény a nyugdíjviszonosságot az állam, a megye és a város között. Viszonosságnál nem lehet szó a város sérelméről, mert éppen úgy átviheti a tisztviselő a városnál töltött időt az államhoz, megyéhez, mint megfordítva. Ennek a rendelkezésnek azonban éppen a városok szempontjából van különös fontossága és megszabja a tendenciáját. Ugyanis megállapítja a törvény azt is, hogy

városfejlesztési, gazdasági, pénzügyi stb. tekintetből a városnak önálló kezdeményezésre, tervezésre, alkotásra képes erőkre van szüksége. A városi szolgálatról azonban huzódtak a tisztviselők, főleg a városi törvény megalkotása után, mert abban ugyanazon elméleti képzés van előírva a városi, állami, megyei tisztviselők részére, holott ezzel szemben az államnál automaticus halad a tisztviselő a legalsóbb rangtól a legfelsőbbig, a megyénél szintén meg van az előmenetel lehetősége, ellenben a városnál rendszerint ugyanazon állásban végzi a tisztviselő pályáját, amelyben elkezdte. Ha pedig a tisztviselő állami, vagy megyei szolgálatban töltött pár évet, akkor nem hagyja ott a már megszerzett néhány nyugdíjvet, ha ambíciója, hajlama inkább a város szolgálatába vonzaná is. Ezt a helyzetet célozta a törvény megszüntetni egyrészt azzal, hogy kimondotta, miszerint a városi tisztviselőket, az államiak és megyeiek mintájára fizetési osztályokba sorozva ugyan, de a városnak jogában van a fizetési osztályokban megállapított illetményeken túl is dotálni tisztviselőit, másrészt azzal, hogy megállapította a nyugdíjviszonosságot az állam, megye és város között. Ebből a városnak soha semmi-féle kiadása nem volt, sőt nem is lehetett, mert ha meg van a város autonómiaja, maga választja tisztviselőit, akkor természetesen választás előtt mérlegeli azt, hogy az idegen községből átlépő tisztviselő milyen korban van és mennyi szolgálati időt hoz a városhoz. Volt ugyan a városnak néhány tisztviselője, akik pár évi szolgálatot hoztak a városhoz, de ezek valamenyien évtizedekig szolgálták a várost, amint hogy köztudomásu is, hogy csupa régi városi tisztviselők mentek mindig nyugdíjba.

Halmos József,

nyug. városi tanácsnok.

Az olasz fascisták céljai.

„Torontál” tudósítójának távirata

Milano, nov. 12.

A nápolyi kongresszus óta a fascisták száma közel egy millióra emelkedett. A fascistakongresszuson Gardi elnök kijelentette, hogy a forradalom óta a helyzet lényegesen megváltozott. Gardi elnök kifejtette a fascisták további céljait, terveit. Az elnök beszédének hatása alatt a fascisták letették a fegyvert és elhatározták, hogy teljes erejüket a munkának szentelik.

Sport

Vasárnapi mérkőzések. Tegnap délután 3 órakor a vásártéri sportpályán Obility a Kadima-Zseljeznicsári kombinált ellen játszott. Eredmény 5:0 Obility javára.

Ugyancsak tegnap délután folyt le Dzsomboljon a Beeskerek—Dzsombolj válogatott közötti mérkőzés, amelynek eredménye 4:2 (2:2) Beeskerek javára. Bíró volt Brkity (Slavija).

Az olaszok afrikai kalandjai.

A „Torontai” tudósítójának távirata.

Róma, nov. 12.

A római „Massagero” az afrikai olasz helyzettel foglalkozik és azt mondja, hogy a helyzet aggodalmas, miután az olaszellenes fanatikus szenuziak az angorai kormány példáját követik. A szenuziak és az olasz telepesek között több helyen véres összeütközésre került a sor, amelyek az olaszok vereségével végződtek. Az olaszok a vad hordák vehemens támadásai elől kénytelenek voltak elmenekülni, nehogy lemészárolják őket. A fehérrek elleni gyűlölet ijesztő arányokat ölt. Az olasz kormány kénytelen lesz afrikai esapatait megerősíteni.

Zuhanásszerűen esik a bor ára.

— A „Torontai” tudósítójától. —

Beeskerek, nov. 12.

Az új bor áraban legutóbb szinte zuhanásszerű áresés következett be. Alig egy héttel azelőtt még öt és hat dinár volt az új bor literje, tegnapra pedig már négy dinárért adták kimérve, nagyobb vételnél pedig minden elfogadható áron főmmei sózták a vevő nyakába. Csaknem naponta akad azonban egy-egy újabb konkurens, aki találtatva társait, egy-két koronával olcsóbban árusítja ki borkészletét. A vendéglősök és kávéháztulajdonosok rémülten látják ezt a katasztrófális áresést, mert ekszisztenciájukat vélik veszélyeztetve. A vendéglősöknek ugyanis nagy készlet új bor hever pincéikben, amelyet még mindig a régi áron kénytelenek árusítani, ha nem akarnak súlyosan ráfizetni. Így viszont lényegesen kevesbedett a borkifogyasztás. A vendégek kereskedőktől veszik a bort és otthon isszák meg a lakásukban.

A bor árának zuhanását az ideai elsőrangú szőlőtermés okozta. Másrészt meg az, hogy a Vrsackörnyéki bortermés elől elzárta a külföldet, sőt a vasúti szállítás drága volta miatt a belföldi piacot is. Vrsacon ma a borkereskedelem teljesen pang. A pincékben még nagyrészt eladatlanul hever a tavalyi bor, az ideai termésnek elhelyezésére pedig már nincsen elég hordó. Újabb hordókat viszont nem rendelhetnek, mert a mai borárak mellett a hordók csaknem megfizethetetlenek. Ilyen körülmények között más megoldás hiányában kénytelenek bármilyen áron is tudni a borkészletet. Vrsacon ab vrsaci állomás hét-tíz koronáért adják literjét, sőt nagy rendelésnél még ennél is olcsóbban. A szállítás azonban oly méregdrága, hogy még három dinárnál sem üzlet a borkimérés.

A postatakarékpénztár megköttette az utódállamok állampolgáraival szemben fennálló tartozásairól szóló szerződést.

Baross postatakarékpénztári elnökigazgató nyilatkozata.

Budapest, nov. 12.

A külügyminisztériumban a magyar kormány képviselőjében Nuber Sándor első osztályú főkonzul és Deschan Achill dr. miniszteri tanácsos, a cseh és jugoszláv kormány képviselőjében pedig ezeknek meghatalmazottai, értesülésünk szerint, e hó 7-én irták alá a Magyar Királyi Postatakarékpénztárnak az utódállamok polgáraival szemben fennálló tartozásairól szóló szerződést. A lengyel, osztrák és román kormány részéről az aláírás egy később megállapított időben történik meg.

Ezen egyezmény szerint a postatakarékpénztár tartozásainak ki egyenlítésére meghatározott összegű olyan értéket fog az érdekelt államoknak átengedni, amely értékeket a tárgyalások során fedezetre legalkalmasabbnak ismertek el. Az egyezmény végrehajtása természetesen csak az érdekelt államok részéről történt ratifikálás után kerülhet sorra. Az egyezmény alapján történő fizetéseket a postatakarékpénztár saját anyagi erejével teljesíti.

Munkatársunknak a szerződésről és a szerződés következményeiről Baross Gábor miniszteri tanácsos, a postatakarékpénztár elnökigazgatója a következőket mondotta:

— A postatakarékpénztárnak tudvalevően a békeszerződés 198. szakasza alapján egyezmény útján kellett az utódállamokkal meg egyeznie. A majdnem hat hétig tartó tárgyalást tegnap fejeztük be azzal, hogy a külügyminisztériumban a tárgyaló felek közül a magyar, a cseh és a jugoszláv kormányok képviselői az egyezményt aláírták. A lengyel, osztrák és román kormányok megbízottai előreláthatólag néhány napon belül szintén alá fogják írni. Az egyezmény ratifikálása valószínűleg rövid időn belül meg fog történni, mert a szerződő feleknek közös érdeke, hogy az egyezményben tárgyalt kérdéseket véglegesen rendezzék.

— Ez a rendezés olyképpen történik, hogy kötelezzük magunkat, hogy bizonyos számú, számszerűleg is meghatározott értéket az érdekelt államok részére fedezetképpen átengedünk. Ezeknek az értékeknek átengedése időközönként és fokozatosan abban az arányban fog megtörténni, ahogyan az egyes államok alattvalóinak követeléseit tudomásunkra fogják hozni. Az egyezmény a tekintetbe jövő követeléseket természetesen részletesen körülírja és meghatározza azokat az időpontokat is, amelyeken a fennálló követeléseket el kell számolni. Vitás esetekben egy ad-hoc döntő bíróság hatáskörét ismertük el illetékesnek, amely bíróság a magyar kormány és az érdekelt államok kormánya által megbízott egy-egy tagból és a két megbízott által választott elnökből áll. Elnök azonban csak az lehet, aki nem tartozik egyetlen érdekelt államhoz sem.

— Bizom abban, hogy ezeket az ügyeket lényegesen nehézség nélkül egy év alatt elintézhjük. Hátra maradt még a Fiumével és Olasz-

országgal szemben fennálló tartozásaink rendezése, valamint a nagyentente államaival kapcsolatos függő kérdések rendezése is, amelyeket jórészt levelezés útján intézzünk el.

Értesülésünk szerint az egyezmény ratifikálása után az utódállamok felszólítják állampolgáraikat, hogy Magyarországgal fennálló követeléseiket jelentsék be. Ezt a mintegy 2—300.000 tételt azután a bejelentés sorrendjében fokozatosan fogják elintézni.

Polgármesteri hivatal Vel. Beeskerek. 19351—922. sz. 3014

Hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy az 1918. és 1919. évi városi házipénztári zárszámadás az első rendes közgyűlésen tárgyalatni fog.

A zárszámadás a városi számvevőségél betekinthető és az arra vonatkozó észrevételek a hivatalos órák alatt megtehetőek.

Vel. Beeskerek, 1922 nov. 3.

Aleksity s. k., polgármester.

Polgármesteri hivatal Vel. Beeskerek. 20.432—922. sz. 3016

Hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy a megváltoztatott, illetve kiegészített városi nyugdíjszabályzat az első rendes közgyűlésen fog tárgyalatni.

A szabályzat a városi számvevőségél van kitéve és aki észrevételeket óhajt tenni, megteheti azokat a hivatalos órák alatt.

Veliki Beeskerek, 1922 nov. 7.

Aleksity s. k., polgármester.

Polgármesteri hivatal Vel. Beeskerek. 20.433—922. sz. 3017

Hirdetmény.

Meghirdetjük, hogy az első rendes közgyűlésen tárgyalatni fog a kiegészített, illetve megváltoztatott városi szervezési szabályrendelet.

Ezen szabályzat a városi számvevőségél van kitéve és aki észrevételeit óhajtja megtenni, az a hivatalos órák alatt azokat megteheti.

Veliki Beeskerek, 1922 nov. 7.

Aleksity s. k., polgármester.

Polgármesteri hivatal Vel. Beeskerek. 20.434—922. sz. 3015

Hirdetmény.

Meghirdetjük, hogy az 1923. évi városi pénztári költségvetés az első rendes közgyűlésen tárgyalatni fog.

A költségvetés a városi számvevőségél van kitéve és mindenki, aki észrevételeit óhajtja megtenni, azokat a hivatalos órák alatt megteheti.

Veliki Beeskerek, 1922 nov. 7.

Aleksity s. k., polgármester.

Teljesen új, jókarban lévő (manufaktúr áruhoz vagy fűszerüzletnek is alkalmas) 1970

álványok

a legutányosabb áron eladó k.

Bővebbet

Maksa Odzić, Kumán.

Veszek üres palackokat.

Kohn Ignác bor- és szeszkereskedő

Vel. Beeskerek, a nagyhid mellett.

Figyelem!

A n. é. közönség szives tudomására hozom, hogy műhelyem kibővítettem s vállalom fürdőszobák ujonnan való berendezését, valamint angol-klozettek felállítását, továbbá plénpöperü kályhák sammotozását és kályhák beállítását. Vállalom mindenféle épületmunkát és csatornajavítást is. 1969

Ha kályhát, sparthert, fürdőkádát eladni vagy venni akar, forduljon e céghez.

Kohn Sandor

épület- és díszmű-bádogos és fürdőszoba-berendező

V. Beeskerek, Miletityeva (Temesvári) u. 12.

Egy 6 lóerős G. R. uj alig használt

benzinmotor

körfürésszel eladó. Esetleg a motor körfürész nélkül külön eladó. Cim a „Torontai” kiadóhivatalában. 1961

Hangszereket

elismert elsőrangú szaktudással javított, a hurjaim tartósak, cimbalom basszus hurjaim megérkeztek. Használt és saját készítményű hangszereket raktáron tartok. Kértek a címre különösen ügyelni. WLADAR ERNŐ hangszerkészítő, Begejszki red 5, a volt Daun-féle téglagyárral szemben.

Vitrea-táblaüveg

(szabdméretek és szalagok)

nagy mennyiségben viszontelárusítóknak igen olcsó áron eladó

Ivanitza Ferdinánd Károly

üveg-, porcellán-, tükör- és lámpakereskedésében 837

Veliki Beeskerek, Aleksandrova (Fő) utca.

Vidéki vállalat üzemnagyobbitáshoz megfelelő tőkével rendelkező

társat keres.

Ajánlatokat „Biztos jövő” jelige alatt a „Torontai” kiadóhivatala továbbítja.

Mélyen leszállított árak!

Üzletáthelyezés.

GOLDBERG MIHÁLY

ékszerész- és órasüzletét a Liptayházból áthelyezte a volt Eisenstädter-féle házba. 1946

1—2 fiatal 1948

fodrászsegéd

azonnal felvétetik

Laping Miklós fodrász

Belaerkva (Fehértemplom) Karadjordje u.

Egy teljesen jókarban lévő eredeti Dürkopp, cipész 1964

varrógép

azonnal eladó. Bővebbet

Csúcs János kézműáru üzletében

Vel. Beeskerek, Aleksandrova (Fő) utca.